

GAZDASÁGI
VERSENYHIVATAL

VERSENYTANÁCS

VJ/46-69/2009.

A Gazdasági Versenyhivatal versenytanácsa az 1000. számú Ügyvédi Iroda (Budapest) által képviselt **Free Choice Kereskedelmi és Szolgáltató Korlátolt Felelősségű Társaság** (Budapest) ellen fogyasztókkal szembeni tisztességtelen kereskedelmi gyakorlat miatt indult eljárásban - tárgyaláson kívül - meghozta az alábbi

határozatot.

A versenytanács megállapítja, hogy az eljárás alá vont vállalkozás egyes tájékoztatásával fogyasztókkal szembeni tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatot folytatott, amikor

- a) 2008. októberében és novemberében közreadott egyes termékeivel kapcsolatban azt állította, illetve azt a benyomást keltette, hogy azok alkalmasak i) betegségek, az emberi szervezet működési zavarainak, rendellenességeinek gyógyítására, egészségügyi problémák megelőzésére, gyógyítására és kezelésére, illetve utókezelésére, ii) testi és lelki sérülések kezelésére, iii) a testtömeg csökkentésére (fogyasztásra), iv) méregtelenítésre.
- b) 2008. szeptember 1. és 2008. december 31. között egyes termékei vonatkozásában azt a hamis benyomást keltette, hogy a termékek jogszerűen forgalmazhatók.

A versenytanács kötelezi az eljárás alá vontat arra, hogy a határozat kézhezvételét követő 30 napon belül internetes honlapja nyitó oldalán közvetlenül elérhetően, jól láthatóan, észrevételek hozzátétele nélkül, annak feltételét követő fél éven át, illetve a termékeit forgalmazó üzletekben a bejáraton és az eladói pultnál jól láthatóan, észrevételek hozzátétele nélkül, annak feltételét követő fél éven át, tegye közzé az alábbiakat: "A Gazdasági Versenyhivatal Versenytanácsa a Vj-46/2009. számú versenyfelügyeleti eljárásban megállapította, hogy a Free Choice Kft. eljárás alá vont vállalkozás 2008. októberében és novemberében közreadott egyes tájékoztatásával fogyasztókkal szembeni tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatot folytatott, amikor egyes termékeivel kapcsolatban tájékoztató anyagaiban azt állította, illetve azt a benyomást keltette, hogy azok alkalmasak i) betegségek, az szervezet működési zavarainak, rendellenességeinek gyógyítására, egészségügyi problémák megelőzésére, gyógyítására és kezelésére, illetve utókezelésére, ii) testi és lelki sérülések kezelésére, iii) a testtömeg csökkentésére (fogyasztásra), iv) méregtelenítésre, továbbá 2008. szeptember 1. és 2008. december 31. között egyes termékei vonatkozásában azt a hamis benyomást keltette, hogy a termékek jogszerűen forgalmazhatók."

A versenytanács megállapítja, hogy az eljárás alá vont megsértette az élelmiszerláncról és hatósági felügyeletéről szóló 2008. évi XLVI. törvény 10. §-ának (2) és (3) bekezdését, amikor élelmiszer termékeinek betegség megelőzésére, gyógyítására vagy kezelésére vonatkozó tulajdonságokat tulajdonított, illetve ezen tulajdonságok meglétének benyomását keltette.

A versenytanács kötelezi az eljárás alá vontat 100.000.000 (azaz százmillió) forint versenyfelügyeleti bírság megfizetésére, melyet a határozat kézhezvételétől számított 30 napon belül a Gazdasági Versenyhivatal 10032000-01037557-00000000 számú bírságbevételi számlájára köteles befizetni.

Az eljárás alá vont a határozat felülvizsgálatát a kézhezvételtől számított 30 napon belül a Fővárosi Bíróságnak címzett, de a Gazdasági Versenyhivatalnál benyújtandó keresettel kérheti.

Indokolás

I. Az eljárás megindítása

1. A Gazdasági Versenyhivatal (a továbbiakban: GVH) 2009. március 25-én a tisztességtelen piaci magatartás és a versenykorlátozás tilalmáról szóló - többször módosított - 1996. évi LVII. törvény (a továbbiakban: Tpv.) 67. § (1) bekezdésének és a 70. § (1) bekezdésének együttes alkalmazása, valamint a fogyasztókkal szembeni tisztességtelen kereskedelmi gyakorlat tilalmáról szóló 2008. évi XLVII. törvény (a továbbiakban: Fttv.) 26. §-ának (1) bekezdése alapján versenyfelügyeleti eljárást indított a Free Choice Kereskedelmi és Szolgáltató Korlátolt Felelősségű Társaság (a továbbiakban: Free Choice vagy Kft., továbbá eljárás alá vont, illetve eljárás alá vont vállalkozás) ellen, mert a GVH észlelte, hogy a Kft. a <http://drlenkei.hu/> honlapon és a 2008. október-novemberi Vitamin Magazinban az általa forgalmazott egyes Dr. Lenkei vitaminokkal (Immun-Erősítő, Nátha Bomba, Niacin, Kék alga, Kal-Mag) kapcsolatosan olyan egészségre vonatkozó és betegségek kockázatának csökkentésével kapcsolatos állításokat tett közzé (pl. „Niacin erőteljesen ... sugármentesít ...”), amelyek valószínűsíthetően szakmailag nem megalapozottak, továbbá a termékeknek olyan gyógyító hatást tulajdonított (pl. „D- és egyéb vitaminokkal képes megelőzni és kezelni a csontritkulást.”, Ahogy elkezdtem alkalmazni a Kal-Mag-ot, lassan elmúlt a fejfájásom, a szívproblémák csökkentek, és az izomgörcsöket sem érzem már!”), amelyek túlmutatnak az étrend-kiegészítők kategóriáján.

Mivel fenti állítások/információk folyamatosan több formában is elérhetők voltak a fogyasztók számára, a vizsgálat kiterjed eljárás alá vont által forgalmazott Immun-Erősítő, Nátha Bomba, Niacin, Kék alga, Kal-Mag termékekre vonatkozó 2008. szeptember 1. és 2009. április 1. közötti teljes tájékoztatási gyakorlatra, azaz valamennyi az eljárás alá vont által közzétett/elérhetővé tett/fogyasztók részére megküldött közlésre. (Vj-46/2009.)

A GVH 2009. július 6-án a Tpv. 70. §-ának (4) bekezdése alapján az eljárást kiterjesztette az Életerő Alap vitaminokkal, az Életerő Közepes vitaminokkal és a különböző C-vitamin készítményekkel kapcsolatos kereskedelmi gyakorlatokra, mert a GVH a versenyfelügyeleti eljárás megindítását követően észlelte, hogy az eljárás alá vont a vizsgált időszakban az általa forgalmazott Életerő Alap vitamincsomagnak, Életerő Közepes vitamincsomagnak és a különböző C-vitamin készítményeknek olyan gyógyító hatást tulajdonított [például, „Unokámnak (11 éves) ekcémája volt, a bőre foszlott a kezéről, és a tünetmentes időszakokban is olyan volt, mint a smirgli. Két hét után teljesen rendbe jött a bőre, és szép lett. (Alap vitamincsomag - egy hónapja)“], amelyek túlmutatnak az étrend-kiegészítők kategóriáján és valószínűsíthetően szakmailag nem megalapozottak. (Vj-46-35/2009.)

Az eljárás alá vont fenti magatartásaival valószínűsíthetően megvalósította a fogyasztókkal szembeni tisztességtelen kereskedelmi gyakorlat tilalmáról szóló 2008. évi XLVII. törvény (továbbiakban: Fttv.) 3. § (4) bekezdése szerinti melléklet 17. pontját és ezzel megsértette az Fttv. 3. § (1) bekezdésének rendelkezéseit.

A GVH Vj-46-44/2009. számú végzésével a vizsgálatot kiterjesztette annak vizsgálatára is, hogy az eljárás alá vont magatartása megsértette-e az Fttv. 6. §-ában foglaltakra tekintettel az Fttv. 3. § (1) bekezdésének rendelkezéseit, illetve az élelmiszerláncról és hatósági felügyeletéről szóló 2008. évi XLVI. törvény (a továbbiakban: Éhf.) 10. §-ának (2) és (3) bekezdését.

II. Az eljárás alá vont

2. A két magánszemély tulajdonában lévő Kft. 2002-ben alakult. Főtevékenysége gyógyszer kiskereskedelem (ami nem terjed ki az engedély vagy vényköteles gyógyszerek forgalmazására), továbbá folyóiratok, időszaki kiadványok kiadása, csomagküldő, internetes kiskereskedelem, élelmiszer kiskereskedelem. Az eljárás alá vont 2003 óta foglalkozik étrend-kiegészítő termékek forgalmazásával. Az ország több pontján fenntartott üzleteiben ezen kívül egészségmegőrzéssel kapcsolatos könyvek és kozmetikai szerek is kaphatóak. A franchise rendszerű bolthálózatnak jelenleg 19 tagja van. Az eljárás alá vont vállalkozás 2007. évi nettó árbevétele 2.586,034 millió forint, 2008. évi nettó árbevétele 1.657,786 millió forint volt. (Vj-46/16/2009/1., Vj-46-64/2009.)

III. A vizsgált magatartás

3. A Kft. 2003-tól forgalmaz különféle (ma már saját emblémás) élelmiszereket, étrend-kiegészítőket, melyekkel kapcsolatban különböző csatornákon keresztül tájékoztatást juttatott el a fogyasztókhoz.
4. Életerő (alap) vitamincsomag
 - 4.1) Az Életerő (alap) vitamincsomaggal kapcsolatban 2008. október 20. és 2008. november 28. között egyebek mellett az alábbi tájékoztatás jelent meg:
 - a) „Depresszió, pánikbetegség ellen Prosacot, Xanaxot, Stilnoxot szedtem napi rendszerességgel, amik nem gyógyítottak meg, csak a tüneteket nyomták el ideig-óráig. A végén már napi 3 Xanax sem volt elég, már nem lehetett adagot növelni. Ekkor a pszichiáter-kezelőorvosom a kezembe adta dr. Lenkei könyvét, ezt elolvasva kezdtem szedni a vitaminokat, konkrétan a Lenkei Alap vitamint. Kb. 2 éve szedem a vitaminkészítményeket, közte 1000 mg C-vitamint is és elmondhatom, hogy azóta gyakorlatilag a betegségek elkerültek, sőt, nem fogyasztok nyugtatót, antidepresszánt sem (10 év rémálom után).” („Élni Jó” termékismertető (a továbbiakban: Termékismertető) 12. oldal, Vj-46-31/2009/3.)
 - b) „Unokámnak (11 éves) ekcémája volt, a bőre foszlott a kezéről, és a tünetmentes időszakokban is olyan volt, mint a smirgli. Két hét után teljesen rendbe jött a bőre, és szép lett. (Alap vitamincsomag - egy hónapja)” (Termékismertető 17. oldal, Vj-46-31/2009/3.)
 - c) „Visszajelzéseként örömmel közlöm Önökkel, hogy négy hónapi Alap vitamin szedése után férjemnek teljesen rendbe jött a vérnyomása, semmilyen csökkentő gyógyszert már nem kell szednie. Köszönjük” (Termékismertető 21. oldal, Vj-46-31/2009/3.)
 - d) „Egy hónapja Lenkei doktor úr javaslatára kezdtem el szedni a Q10, az Alap és a Kal-Mag készítményeket. Azért fordultam a doktor úrhoz, mert már hónapok óta szívritmuszavarom miatt képtelen voltam dolgozni és aludni. A Cenzúrázott egészséget megjelenésekor olvastam, most meg úgy gondoltam, hogy ha gyógyszerek nem segítenek, hát segítenek a vitaminok. Azóta elhagytam a gyógyszereket, újra tudok aludni, és újra dolgozom. Most kezdem el szedni a második havi adagot, de ezúttal a család többi

tagjának is vásárolok vitaminkészítményeket.” (Termékismertető 24. oldal, Vj-46-31/2009/3.)

e) „2006 szeptemberében lettem cukorbeteg, 29,4-es cukorszintet „produkáltam”. A kórházból, ahol napi 70 egységnyi inzulinra állítottak be, első utam természetgyógyászkhoz, Dr. Simoncsics Péterhez vezetett. A kezelés végeztével ő írt fel nekem Életerő Alap csomagot (napi 2-szer kellett szednem), Sejtsót, A+D vitamint és Kalcium-Magnézium italport. Inzulin adagom drasztikusan csökkent. Egészen addig, hogy gondoltam egy merészet, és lettem a tút. Ennek már tíz napja, normális cukorszinteket mérek. A mai kezelésem a doktor is megerősítette: meggyógyultam. Három hónap múlva megyek hozzá kontrollra. Kíváncsi vagyok, a diabétesz orvos mit fog szólni, hiszen a tudomány jelenlegi állása szerint ilyen nincs. (Csak mellékesen jegyzem meg, hogy megszűnt a magas vérnyomásom is, és jó erőben érzem magam, remek a közérzetem.)” (Termékismertető 34. oldal, Vj-46-31/2009/3.)

4.2) A Vitamin Magazin 2008. decemberi számában egyebek mellett az alábbi tájékoztatás jelent meg:

a) „78 éves vagyok, és elég elesett állapotban voltam ezelőtt. Fájdalmaim javultak, a munkabírásom teljesen visszatért (mosok, vasalok, főzök). A 74 éves húgom migrénje teljesen megszűnt. A 76 éves húgomnak javult a látása, az általános állapota. Mindhárman az Alap vitamin csomagot szedjük, a harmadik dobozt kezdjük.” (Vitamin Magazin 23. oldal, Vj-46-31/2009/2.)

5. Életerő (közepes) vitamincsomag

5.1) Az Életerő (közepes) vitamincsomaggal kapcsolatban 2008. október 20. és 2008. november 28. között egyebek mellett az alábbi tájékoztatás jelent meg:

a) „8,3 volt a koleszterinszintem, elkezdtem szedni a Közepes csomagot lecitinnel. Kb. 4 hónapja szedem, 2 hete voltam koleszterin vizsgálaton, 4,5 volt az eredmény. Korábban a gyógyszerek ezen nem segítettek.” (Termékismertető 12. oldal, Vj-46-31/2009/3.)

b) „Az első egy-két hónapban nem történt változás részemről, azonban a 3. hónap hatalmas meglepetéssel szolgált. Lombik programra jártunk párommal már egy éve, és csoda történt, megtapadt a megtermékenyített petesejt, azaz terhes lettem. Én a Mediumot (az Életerő Közepes napi vitamincsomag régi neve) szedtem és biztos, hogy ennek is köszönhetem a pozitív változást. Mindenkinek csak ajánlani tudom, aki hasonló cipőben jár, mint én. Próbálja ki és csodában lesz része.,” (Termékismertető 21. oldal, Vj-46-31/2009/3.)

c) „A párommal két éve nem védekeztünk, de ennek ellenére nem esett teherbe. Négy hónappal ezelőtt elkezdtük szedni a Közepes vitamint, nem ennek orvoslására, hanem asztma és allergia miatt, amelyek nagyon nagy mértékben javultak, de emellett még sikerült egy babát is összehoznunk. Remélem, másnak is segít majd a vitaminszedés ilyen jellegű problémákon.” (Termékismertető 31. oldal, Vj-46-31/2009/3.)

d) „A gyomorpanaszaim teljesen megszűntek. A bal szememmel nem láttam, azt mondták az orvosok, hogy csekély az esély a javulásra, egyáltalán nincs rá gyógyszer (beszakadt a retina 2000 km vezetéstől, a szemgolyóba víz került, a kísérleti gyógyszereket visszautasítottam). Fél év alatt a vitaminok hatására teljesen visszanyertem a látásom!!!!!!! (Közepes vitamincsomag - 2006. december óta)” (Termékismertető 34. oldal, Vj-46-31/2009/3.)

6. Kal-Mag

6.1) A Kal-Mag-gal kapcsolatban 2008. október 20. és 2008. november 28. között egyebek mellett az alábbi tájékoztatás jelent meg:

a) „D- és egyéb vitaminokkal képes megelőzni és kezelni a csontritkulást” (Termékismertető 15-16. oldal, Vj-46-31/2009/3.) (15-16. oldal)

6.2) A Vitamin Magazin 2008. október-novemberi számában egyebek mellett az alábbi tájékoztatás jelent meg:

- a) „Feltűnő javulást elsősorban a Kal-Mag ital szedése óta tapasztaltam. Csökkent a hátfájásom gyakorisága és a legutolsó csonttritkulás eredményem jobb lett. Idézve a leletet: „A csontok mézstartalma az előző vizsgálatokhoz képest javult” A kezelőorvos csodálkozott az eredményen” (Vitamin Magazin 17. oldal, Vj-46-31/2009/1.)
- b) „A Kal-Mag-tól nagyon jól tudok aludni és 1 hónapi adag után a szorongások is csökkentek. Nyugodtabbnak érzem magam, amióta szedem.” (Vitamin Magazin 17. oldal, Vj-46-31/2009/1.)
- c) „A Kal-Mag por szedését néhány hónappal ezelőtt, kéztörésemkor kezdtem el. Igen pozitív hatását tapasztaltam a stressztűrő képességgel kapcsolatban.” (Vitamin Magazin 17. oldal, Vj-46-31/2009/1.)
- d) „Fél adag Alap vitamint és egy adag Kalcium-Magnézium italport fogyasztottam. Kopásos térdízület gyulladásomban jelentős javulást érzek. Csökkent a fájdalom.” (Vitamin Magazin 18. oldal, Vj-46-31/2009/1.)
- e) „Édesanyámat is rábeszéltem a készítmények szedésére. Neki az ízületeivel és a csontjaival vannak bajok. A Kal-Mag készítmény sokat enyhített a fájdalmain.” (Vitamin Magazin 18. oldal, Vj-46-31/2009/1.)
- f) „Egy hónapja szedem a Kal-Mag italt, elég rossz csontsűrűség eredmény után, azóta azt tapasztalom, hogy ritkulnak a migrénes fájdalmaim. Mindenkinek csak ajánlani tudom.” (Vitamin Magazin 18. oldal, Vj-46-31/2009/1.)
- g) „A lányom javaslatára rendszeresen iszom a Kal-Mag italt, amitől a fejfájásom mindig elmúlik.” (Vitamin Magazin 18. oldal, Vj-46-31/2009/1.)
- h) „Az allergiát vettük célul és a Kal-Mag teljesen elmulasztotta az enyhe és kezdeti reakciókat, a parlagfű szezonban tökéletesen csillapítja a kellemetlen tüneteket. A páromnál szintén ugyanezek a tapasztalatok.” (Vitamin Magazin 19. oldal, Vj-46-31/2009/1.)
- i) „13 éves unokám asztmás volt, sokat volt orvosnál. Idén márciusban kezdte el szedni a KalMag-ot, a tábor óta naponta 3x kapja. Szűnik a tünete, nem kell mellette ülni egész éjszaka.” (Vitamin Magazin 19. oldal, Vj-46-31/2009/1.)
- j) „Kal-Mag: egy unikum, egy jolly joker, mindenre jó. Amikor az apukám meghalt, anyukámnak és a nővéremnek ezt adtam és megnyugodtak. Fejfájásra, menstruációs fájdalmakra is szokott segíteni. Volt olyan időszak, amikor feszültebb voltam és nehezebben aludtam el. Ilyenkor Kal-Mag-ot ittam.” (Vitamin Magazin 19. oldal, Vj-46-31/2009/1.)
- 6.3) A 2008. november 24-én készült „Allergia, asztma” szórólapon egyebek mellett az alábbi tájékoztatás jelent meg (Vj-46/31/2009/5.):
- a) „A szénanáthámra nagyon jó a Kal-Mag ital. Panaszaim csökkentek.”
- b) „Az allergiát vettük célul és a Kal-Mag teljesen elmulasztotta az enyhe és kezdeti reakciókat, a parlagfű szezonban tökéletesen csillapítja a kellemetlen tüneteket. A páromnál szintén ugyanezek a tapasztalatok.”
- c) „13 éves unokám asztmás volt, sokat volt orvosnál. Idén márciusban kezdte el szedni a Kal-Mag-ot, a tábor óta naponta 3x kapja. Szűnik a tünete, nem kell mellette ülni egész éjszaka.”
- d) „Hosszú időn keresztül minden nyáron előjött egy allergiás betegség, ami nagyon kellemetlen tüneteket produkált. Két hónapig is eltartott. Elkezdtem szedni a Kal-Mag port- nagy mennyiségben- napi 3X1 kávéskanál egy héten keresztül. A tünetek elmaradtak és ez a második, amikor nem szenvedek az allergiától.”
- 6.4) A 2008. november 24-én készült „Csontritkulás” szórólapon egyebek mellett az alábbi tájékoztatás jelent meg (Vj-46/31/2009/6.):
- a) „Csontritkulásomat 3x mérték géppel és egyre romlott az első ill. második után is. Elkezdtem szedni a rendszeres gyógyszer kiegészítéseként a Kal-Mag-ot és a harmadik mérés szerint a romlás leállt és javulást állapított meg az engem kezelő orvos.”
- b) „Feltűnő javulást elsősorban a KalMag ital szedése óta tapasztaltam. Csökkent a hátfájásom gyakorisága és a legutolsó csonttritkulás eredményem jobb lett. Idézve a

leletet: „A csontok méisztartalma az előző vizsgálatokhoz képest javult” A kezelőorvos csodálkozott az eredménnyen”

c) A Kal-Mag-gal is nagyon jók a tapasztalataim. A vitaminokat ezzel kiegészítve csontritkulásom megállt.”

6.5) A 2008. november 24-én készült „Fejfájás” szórólapon egyebek mellett az alábbi tájékoztatás jelent meg (Vj-46/31/2009/7.):

a) „Egy hónapja szedem a Kal-Mag italt, elég rossz csontsűrűség eredmény után, azóta azt tapasztalom, hogy ritkulnak a migrénes fájdalmaim. Mindenkinek csak ajánlani tudom.”

b) „A lányom javaslatára rendszeresen iszom a KalMag italt, amitől a fejfájásom mindig elmúlik.”

c) „Én komoly migrén jellegű fejfájással küzdöttem, ami menses táján jelentkezett. Annyira fáj a homlokom és a halántékom, különösen a szemem, hogy csak sírni tudtam tehetetlenségemben. Gyógyszert sosem szedek, így ekkor sem voltam hajlandó fájdalomcsillapítóhoz nyúlni. Hogy mi segített? A Kal-Mag, a Szuper C-vitamin por és a B1-vitamin. Lassan múlni kezdett az intenzitása a periodikusan, havonta jelentkező kínnak.”

6.6) A 2008. november 24-én készült „Idegesség, feszültség, stressz” szórólapon egyebek mellett az alábbi tájékoztatás jelent meg (Vj-46/31/2009/8.):

a) „Abbahagytam az Axiron szedését, A Kal-Mag-ra cseréltem le. A kedélyállapotom tovább javult, és nem lettem feszültebb.”

b) „A Kal-Mag-tól nagyon jól tudok aludni és 1 hónapi adag után a szorongások is csökkentek. Nyugodtabbnak érzem magam, amióta szedem.”

c) „A Kal-Mag por szedését néhány hónappal ezelőtt, kéztörésemkor kezdtem el. Igen pozitív hatását tapasztaltam a stressz tűrő képességgel kapcsolatban.”

6.7) A 2008. november 24-én készült „Izületi, csont, mozgásszervi panaszok” szórólapon egyebek mellett az alábbi tájékoztatás jelent meg (Vj-46/31/2009/10.):

a) „Köszvényes megbetegedés után a húgysav kristályainak eltávolítása után visszamaradt a kisizületek fájdalma. Nem tudtam hajlítani az ujjaimat. A Kal-Mag napi háromszori fogyasztása után a fájdalmaim teljesen megszűntek.”

b) „A Kal-Mag italport vittem egy ismerősünknek, aki már alig tudott járni, mert folyton összecuklott a lába. Egy doboz Kal-Mag-tól teljesen megszűntek a járás problémái.”

c) „A Kal-Mag hatására már csak a boka, a lábfej zsidbad.”

6.8) A 2008. november 24-én készült „Sportolást kísérő panaszok” szórólapon egyebek mellett az alábbi tájékoztatás jelent meg (Vj-46/31/2009/11.):

a) „Régi fogfájásaim is megszűntek.”

6.9) A 2008. november 24-én készült „Terhességi panaszok” szórólapon egyebek mellett az alábbi tájékoztatás jelent meg (Vj-46/31/2009/12.):

a) „Ahogy elkezdtem alkalmazni a Kal-Mag-ot, lassan elmúlt a fejfájásom, a szívproblémák csökkentek, és az izomgörcsöket sem érzem már!”

6.10) Az eljárás alá vont internetes honlapján (2008. november 27-i letöltés szerint) egyebek mellett az alábbi tájékoztatás jelent meg (Vj-46/31/2009/14.):

a) „Kezeli a csontritkulást, izomgörcsök ellen, nyugodt alvást biztosít.”

7. B3 vitamin(Niacin)

7.1) A B3 vitaminnal (Niacin-nal) kapcsolatban 2008. október 20. és 2008. november 28. között egyebek mellett az alábbi tájékoztatás jelent meg:

a) „Niacin erőteljesen méregtelenít, sugármentesít és tágítja az ereket.” (Termékismertető 18. oldal, Vj-46-31/2009/3.)

b) „A Niacin csodálatos hatásokkal bír. Méregtelenít, sugármentesít, tágítja az ereket, csökkenti a vérnyomást, de nem gyógyszer.” (Termékismertető 18. oldal, Vj-46-31/2009/3.)

7.2) Az eljárás alá vont internetes honlapján (2008. november 27-i letöltés szerint) egyebek mellett az alábbi tájékoztatás jelent meg (Vj-46/31/2009/14.):

- a) „Méregtelenít, sugármentesít, értágító, vérzsírcsökkentő.”
- b) „Csökkenti a vérnyomást, de nem gyógyszer”
- c) „Nem szeretném, ha azzal áltatná magát, hogy a Niacin önmagában csodákra képes. Valódi jótékony hatását csak a napi csomagok szedésével együtt tudja kifejteni.”

8. C-vitamin készítmények

A C-vitamin készítményekkel kapcsolatban 2008. október 20. és 2008. november 28. között egyebek mellett az alábbi tájékoztatás jelent meg:

a) „3,5 hónapja jöttem ki a kórházból vérmérgezés betegség miatt. Azóta rendszeresen nagy adagban szedem a vitaminokat, főleg a C-vitamint, napi 15-20 grammot. Rohamos javulás és gyógyulás következett be, amin az orvosok is csodálkoztak.” (Termékismertető 21. oldal, Vj-46-31/2009/3.)

- A Vitamin Magazin 2008. október-novemberi számában egyebek mellett az alábbi tájékoztatás jelent meg:

a) „Tavasszal egy „tekintélyes” ajakherpesz-fertőzésem lett, az államra és a kezemre is kiterjedt. Megemeltem a C-vitamin adagot (dr. Lenkei Gábor útmutatása alapján) napi 4000 mg-ra, és mindenféle mérge (gyógyszer) nélkül meggyógyult a herpeszem. Köszönjük a lehetőséget.” (Vitamin Magazin 8. oldal, Vj-46-31/2009/1.)

9. Nátha Bomba

- A Nátha Bomba készítménnyel kapcsolatban a Vitamin Magazin 2008. október-novemberi számában egyebek mellett az alábbi tájékoztatás jelent meg:

a) „A Nátha Bomba egy nap alatt meggyógyította a férjemet, aki nagyon erős torokfájással küszködött, rázta a hideg, szóval tényleg rosszul volt. Bevette, és láss csodát, mint a mesében, estére semmi baja sem volt.” (Vitamin Magazin 8. oldal, Vj-46-31/2009/1.)

10. Az „Élni jó” szórólapon (Vj-46/31/2009/13.) többek között az alábbi kérdések és állítások szerepelnek:

„Hamar fáradt? Munkahelyi stressz gyötri? Gyermeke gyakran megbetegszik? Allergiától szenved? Az őszi megfázás, nátha Önt is utoléri? Dr. Lenkei Gábor kutatóorvos fejlesztése segíthet! ... Tudja meg, mi mindenre jelenthet gyógyírt!”

11. A Vitamin Magazin 2008. október-novemberi számában az alábbi szintén olvasható volt:

„Az egészség igenis elérhető! Az odavezető út és az eszközök ismertek. Az eredményeink önmagukért beszélnek! Több, mint 50 ezer ember számolt már be írásban jelentős egészségjavulásról!” (Vitamin Magazin 3. oldal, Vj-46-31/2009/1.)

12. Az eljárás alá vont magatartása az étrend-kiegészítők és gyógyszerek magyarországi piacát érintette. A Kft. vizsgált tájékoztatásaiban szereplő termékeihez hasonló készítményeket több vállalkozás is forgalmaz mind ügynöki, mind bolti vagy más kiskereskedelmi értékesítési csatornán keresztül. (Vj-46-37/20089.)

13. Az eljárás alá vont egy termékének elnevezése „Fogyi diétás” italpor. (Termékismertető 30. oldal, Vj-46-31/2009/3.)

14. Az eljárás alá vont vállalkozás több termékének a forgalmazását az ÁNTSZ betiltotta. (Vj-46-25/2009., Vj-46-37/2009.) Az eljárásban érintett készítmények közül – az ÁNTSZ Közép-magyarországi Regionális Intézetének 15087-9/2208. számú elsőfokú, valamint az ÁNTSZ Országos Tisztiorvosi Hivatal 2008. november 6-i keltezésű másodfokú 2044–53/2008. számú határozata alapján – Az egészségügyi hatósági és igazgatási tevékenységről szóló 1991. évi XI. tv. 11. § (1) és (2) bekezdései értelmében – az Immunerősítő, Nátha Bomba, Alap vitamincsomag, Közepes vitamincsomag, Dr. Lenkei C-5000-es Bomba, Szuper C-vitamin por alakban, Szuper C 500 mg és a C-vitamin narancsízű rágótabletta készítmény forgalmazási tilalom alatt állt, de az eljárás alá vont forgalmazta.

15. Az eljárás alá vont szórólapjai, termékismertetője több tízezer példányban került kiosztásra, az eljárás alá vont vállalkozás honlapját havonta több tízezer látogató kereste fel, míg a Vitamin Magazin két száma külön-külön majd százezer példányban került célzottan kiküldésre fogyasztókhoz. (Vj-46-19/2009. és Vj-46-37/2009. számú vizsgálati jelentés)

IV. Az Országos Élelmezés- és Táplálkozástudományi Intézet álláspontja

16. Az Országos Élelmezés- és Táplálkozástudományi Intézet (a továbbiakban: OÉTI) a GVH megkeresésére jelezte, hogy a felsorolt termékeket a Kft. több alkalommal, többféle csomagolóanyaggal étrend-kiegészítőként bejelentette az OÉTI-nél.
17. Kijelentette, az érintett termékkel összefüggésben megjelent egészségre vonatkozó állítások igazolásaként a bejelentő cég nem nyújtott be azok tudományos igazolására alkalmas dokumentumokat.
18. Álláspontja szerint a felsorolt állítások kivétel nélkül sértik az élelmiszereken megjeleníthető tápanyag-összetételre és egészségre vonatkozó állításokról szóló 1924/2006/EK rendelet előírásait. (Vj-46-23/2009.)

V. Az Országos Gyógyszerészeti Intézet véleménye

19. A GVH megkeresésére az Országos Gyógyszerészeti Intézet (a továbbiakban: OGYI) jelezte, hogy a nevezett készítményekkel kapcsolatban az OGYI-ba sem forgalomba hozatali engedélyre irányuló kérelem, sem egyéb dokumentáció nem érkezett, hivatalos információval a termékekről nem rendelkezik.
20. A Nátha Bombával kapcsolatban észrevételezte, hogy az idézett fogyasztói vélemény (erős torokfájás, hidegrázás, rosszullét egy nap alatti elmulasztása) a készítmény gyógyhatására vonatkozik.
21. Az immunerősítőre vonatkozóan kifejtette, a herpesz meggyógyítása a készítmény gyógyhatására vonatkozik.
22. A Niacinnal kapcsolatban kifejtette, hogy a Niacin (nikotinsav) jelenleg egyetlen engedélyezett gyógyszerkészítményben (Acidum nicotinicum 50 mg tableta) szerepel egyedüli gyógyszer-hatóanyagként. Ennek javallatai (a végtagok arteriosclerosisos eredetű perifériás átáramlási zavara, claudicatio intermittens, endangitis obliterans, thrombosis és embolia utókezelése, gangraena diabetica; agyi átáramlási zavarok) részben a kisebb adagok mellett jelentkező értágító hatáson alapulnak. Mellékhatásként csökkentheti a vérnyomást.
- Az idézett fogyasztói véleményben szereplő egyéb állítások (méregtelenítés, sugármentesítés) - szakszerűtlen megfogalmazásban ugyan - de a készítmény gyógyhatására vonatkoznak, amelyekre OGYI által jóváhagyott javallat nacin-készítményre nincs.
- A szintén megfogalmazott értágítás, illetve vérnyomáscsökkentés önmagában ugyancsak nem javallat, de gyógyhatásra vonatkozik.
23. A Kék alga készítményről azt nyilatkozta, hogy az idézet (erőteljes antioxidáns hatás a sejtek egészségének megőrzéséhez) nem vonatkozik a készítmény gyógyhatására, de tudományos szempontból helytelen, megtévesztésre alkalmas.
24. A Kal-Mag termékkel kapcsolatban azt az álláspontot juttatta el, mely szerint az idézett fogyasztói vélemények (csonttrikulás kezelése és kiegészítő kezelése, alvás elősegítése, szorongás csökkentése, nyugtatóhatás, stressztűrő-képesség fokozása, fejfájás, migrén, menstruációs fájdalmak enyhítése, szívproblémák enyhítése, izomgörcsök csökkentése, kopásos ízületi gyulladás enyhítése, ízületi-/csontfájdalmak csökkentése, járási problémák megszüntetése, emésztési problémák rendezése, allergiaellenes hatás, asztma tüneteinek

enyhítése, csonttörés gyógyulásának serkentése) a készítmény gyógyhatására vonatkoznak. (Vj-46-18/2009.)

VI. Az Állami Népegészségügyi és Tisztiorvosi Szolgálat jogerős döntései

25. Az Állami Népegészségügyi és Tisztiorvosi Szolgálat (a továbbiakban: ÁNTSZ) Budapesti Fővárosi Intézete (Fővárosi Tisztifőorvos) 2005. július 27-i 4792-2/2005. számú határozata megtiltotta, hogy a Kft. 22 termékét Magyarországon forgalomba hozza étrend-kiegészítőként. (Vj-46-25/2009. számú irat 5. számú melléklet.)
26. Az Országos Tisztifőorvosi Hivatal 2005. december 27-i 2223-10-05. számú határozatában az ÁNTSZ elsőfokú döntését helyben hagyta. A határozat bírósági felülvizsgálata iránti perben a Legfelsőbb Bíróság a Kfv. IV.37.168/2007/4. számú 2008. április 2-án kelt ítéletében a hatósági döntéseket hatályban hagyta.
27. Az OÉTI 2008. március 11-én kelt 2961/2007. számú véleménye szerint az eljárás alá vont által bejelentett és a jelen versenyfelügyeleti eljárásban vizsgált termékek közül a az Életerő Vitaminsomag, Szuper C 500 mg, Szuper C-vitamin por alakban, C-vitamin Bomba, C-vitamin narancs ízű rágótabletta, C-vitamin érzékeny gyomrúak számára, Nátha Bomba elnevezésű cikkek nem felelnek meg az étrend-kiegészítőkről szóló 37/2004. (IV.26.) ESzCsM rendelet (a továbbiakban: ESzCsM rendelet) előírásainak, illetve az előírtnál magasabb dózist tartalmaznak. Az OÉTI a termékek összetételével, esetleges egészségkárosító hatásaival, a címkeszövegekkel, a termékekkel összefüggésben megjelenő egészségre vonatkozó állításokkal kapcsolatos kifogásai közlésekor hivatkozik arra, hogy mivel az egészségre vonatkozó állítások nem felelnek meg az 1924/2006/EK rendeletben előírtaknak, az eljárás alá vontnak általános tudományos elveken alapuló állításokat igazoló bizonyítékokkal kell rendelkeznie valamennyi termékkel kapcsolatban, különösen, ha annak neve is egészségre vonatkozó állításnak minősül (lásd például: Nátha Bomba). (Vj-46-25/2009. számú irat 2. és 9. számú melléklet.)
28. Az ÁNTSZ Közép-magyarországi Regionális Intézete 2008. július 2-án kelt 15087-9/2208. számú határozata az OÉTI véleménye alapján azonnali hatállyal megtiltotta a szóban forgó termékek forgalmazását és forgalomba hozatalát, mert a szóban forgó termékek veszélyt jelenthetnek a fogyasztók egészségére, elrendelte a termékek forgalomból való visszagyűjtését, valamint megtiltotta, hogy a kitiltott termékekkel megegyező összetételű készítmények élelmiszerként, étrend-kiegészítőként forgalomba kerüljenek függetlenül annak megjelenítésétől, csomagolásától, elnevezésétől és jelölésétől. Az indokolásban a hatóság előadta, hogy a termékek olyan anyagokat tartalmaznak, amelyek nem találhatók meg az ESzCsM rendelet mellékletében felsoroltak között, az Európai Unió Tudományos Bizottsága által megállapított biztonságos felső határt meghaladó mértékben vannak jelen a termékek napi adagjában, a gyermekek részére ajánlott termékek nagy dózisuak, olyan növényi összetevők voltak bennük jelen, amelyek potenciális egészségkárosító hatással bírhatnak, illetve a gyógynövény, vagy gyógynövény kivonat tartalom a terápiás dózist meghaladta. (Vj-46-25/2009. számú irat 1. számú melléklet)
29. Az ÁNTSZ Országos Tisztifőorvosi Hivatal Közegészségügyi Főosztálya 2008. november 6-án kelt határozatában helyben hagyta az ÁNTSZ 15087-9/2208. számú határozatát.
30. Az ÁNTSZ 2005. évi tiltó határozatában érintett termékek megegyeznek az ÁNTSZ 2008. évi tiltó határozatában foglalt termékekkel. (Vj-46-25/2009. számú irat 3. és 9. számú melléklet)

VII. Az eljárás alá vont álláspontja

31. Az eljárás alá vont az eljárás során többször is kifejtette álláspontját. (Vj-46/5/2009., Vj-46/28/2009., Vj-46/29/2009., Vj-46/32/2009., Vj-46/42/2009., Vj-46/47/2009., Vj-46/62/2009.)

32. Álláspontja szerint jelen ügyre a GVH-nak nincs hatásköre, mert az Fttv. 10. § (3) bekezdése alapján a GVH hatásköre csak akkor áll fenn, ha az eljárással érintett kereskedelmi gyakorlat a gazdasági verseny érdemi befolyásolására alkalmas. Tekintettel arra, hogy az eljárás alá vont az élelmiszer-kiegészítők hazai piacának nagyon kis részét fedi le, tevékenysége semmiképpen nem alkalmas a gazdasági verseny érdemi befolyásolására, így a GVH-nak nincs hatásköre az eljárás lefolytatására.
33. Felhívta a figyelmet arra, hogy a Vitamin Magazinra, mint sajtótermékre a GVH által hivatkozott EK rendelet hatálya nem terjed ki, mivel az ügyvezető orvosi álláspontját tartalmazó kiadványról van szó. A rendeletet pedig sajtótermékek vonatkozásában nem kell alkalmazni.
34. Álláspontja szerint magatartásával az élelmiszerláncról és hatósági felügyeletéről szóló 2008. évi XLVI. törvény 10. § (2) (4) bekezdésében foglaltakat, illetve az Fttv. hivatkozott rendelkezéseit nem sértette meg. Mindkét törvényi rendelkezés ugyanis kizárólag csak a valótlan tényállításokat tiltja és szankcionálja.
35. Álláspontja szerint az általa forgalmazott termékek teljes körűen megfelelnek az előírásoknak, és azokkal kapcsolatban kifogást senki nem emelt.
36. Kijelentette, nem tudja értelmezni, milyen olyan hatásokat tulajdonítanak a Dr. Lenkei Vitaminoknak, amelyek szakmailag nem elfogadottak. Ez egyébként nem jogkérdés, így e körben jogi álláspont kifejtésére lehetőség nincs. Az a tény, hogy a fogyasztói véleményekben a fogyasztók mit írnak le, szintén nem jogkérdés.
37. Kijelentette, az orvostudomány, az orvosképzés során alkalmazott hivatalos orvosi szakkönyvek, az orvosképzésben részt vevő szakoktatók tanításai, egyetemi jegyzetek számos további olyan ismeretet tartalmaznak, amelyek megalapozzák a termékekkel kapcsolatos állításokat és tapasztalatokat.
38. Kifogásolta, hogy a GVH nem nevezte meg, hogy milyen szakhatóságok azok, amelyek tudományos kérdésekben jogilag meghatározó igazolásokat tudnak kiadni.
39. Emlékeztetett arra, a szakemberek előtt közismert az a tény, hogy nem minden ismert tudományos tény található meg szakhatóság által is igazolt módon.
40. Előadta, hogy a kifogásolt állításokat fogyasztók fogalmazták meg saját tapasztalataik alapján. A kedvező tapasztalat állítása tehát nem a forgalmazóé, hanem a fogyasztóké. A fogyasztók a tapasztalataikról tett nyilatkozatukat a szabad véleménynyilvánítás jogán tették. Felhívta a figyelmet arra, hogy a Magyar Köztársaság Alkotmányának 61. § (1) bekezdése szerint a Magyar Köztársaságban mindenkinek joga van a szabad véleménynyilvánításra, továbbá arra, hogy a közérdekű adatokat megismerje, illetőleg terjessze. Kijelentette, hogy nem kívánja korlátozni a fogyasztók alkotmányos jogait, ellenben magának is fenntartja a szabad vélemény-nyilvánítás jogát. Felhívta a figyelmet arra is, hogy a vélemények túlnyomó többségükben nem konkrét termékekre, hanem anyagokra, például vitaminokra utalnak a termék konkrét megjelölése nélkül, hangsúlyozva a vitaminok kedvező élettani hatását.
41. Emlékeztetett arra is, hogy az Alkotmány 70/G. § (1) bekezdése szerint a Magyar Köztársaság tiszteletben tartja és támogatja a tudományos és művészeti élet szabadságát, a tanszabadságot és a tanítás szabadságát. A (2) bekezdésre hivatkozva rámutatott arra, hogy tudományos igazságok kérdésében dönteni, kutatások tudományos értékét megállapítani kizárólag a tudomány művelői jogosultak.
42. Felhívta a figyelmet arra, hogy a szabad vélemény-nyilvánítás, a tanszabadság és a tanítás szabadsága olyan alkotmányos jogok, amelyeket nem korlátozhat egy alacsonyabb rendű jogszabály még olyan alapon sem, hogy a vélemény-nyilvánítást valamilyen vélt alapon reklámtevékenységnek minősíti.
43. Nincs olyan szakhatóság, amely kétségbe vonhatná azt a jogát, hogy közzé tegyen, és terjesszen és tanítson tudományos ismereteket. Az emberek nyilvánosságra hozhatják a tapasztalataikat, és elmesélhetik, hogy mi történt velük, amikor az eljárás alá vont termékeit fogyasztották. Egy orvos beszámolhat a fogyasztói tapasztalatok felhasználásával arról, mire jó a kalcium, a magnézium és a D-vitamin.

44. Az eljárás alá vont az egészséges táplálkozásnak az egészségre gyakorolt közismert, és kevésbé közismert evidenciái alapján, orvosok által tett ajánlásokat közvetített a társadalom felé. A táplálkozás nem választható el az egészségtől, de nem választható el a patológiás esetekben alkalmazott dietetikai és medicinális indikációktól sem.
45. Hivatkozott Magyarország Nemzeti Táplálközpolitikájára, valamint arra, hogy az általa a vitaminok, ásványi anyagok fogyasztására tett ajánlások ugyanolyan táplálközasi javaslatok, mint amelyek a kenyérre, csirkehúsrá, zöldségekre, gyümölcsökre, vagy a vízre vonatkoznak, tehát nem kezelhetők elkülönültem, mint egészségre vonatkozó állítások.
46. A GVH Vj-46-1/2009. számú adatkérésével kapcsolatban megjegyzezte, az Immun-erősítő készítménnyel kapcsolatban idézett vásárlói tapasztalat nem a kérdéses készítménnyről, hanem a C-vitaminról tesz említést. Így nem értelmezhető a GVH azon kérése, hogy bizonyítsa azt, hogy az Immun-erősítő valóban rendelkezik a neki tulajdonított hatással, hiszen az állítás nem tulajdonít neki semmilyen hatást.
47. Hivatkozott arra, hogy az orvostudomány, az orvosképzés során alkalmazott hivatalos orvosi szakkönyvek, az orvosképzésben részt vevő szakoktatók tanításai, egyetemi jegyzetek számos további olyan ismeretet tartalmaznak, amelyek megalapozzák a termékekkel kapcsolatos állításokat és tapasztalatokat.
48. Nyomatékosan utalt arra, hogy a megfelelően táplált szervezet sokkal gyorsabban gyógyul.
49. Előadta, hogy tudományosan elfogadott, illetve bizonyított állítások az alábbiak:
- a C-vitamin antioxidáns hatása révén, fontos szerepet játszik a szervezet védekező-rendszerének működésében, segíti az immunrendszer megfelelő működését, illetve segíti az immunrendszert a baktériumokkal és vírusokkal szembeni védekezésben.
 - a béta-karotin az A-vitamin előanyaga (az A-vitamin pedig szükséges az immunrendszer normál működéséhez);
 - a cink fontos szerepet játszik a szervezet természetes védekező-rendszerének működésében;
 - a szelén elősegíti az immunrendszer egészséges működését;
 - az echinacea hozzájárul a szervezet védekező-rendszerének megfelelő működéséhez,
 - a fokhagyma antioxidáns és hozzájárul a szervezet védekező-rendszerének megfelelő működéséhez;
 - a kerti székfű hozzájárul a szervezet természetes védekezőképességéhez;
 - a kék alga antioxidáns és növeli a szervezet vitalitását;
 - a D-vitamin részt vesz a kalcium és foszfor felszívódásában, és hasznosulásában, valamint a vérplazma kalcium egyensúlyának megőrzésében, fontos szerepet játszik a csontozat és fogazat normál szerkezetének kialakításában és megőrzésében. A D-vitamin szükséges a kalcium felszívódásához és a csontba való beépüléséhez, részt vesz a megfelelő izomfejlődésben és működésben. Orvosi tananyag, hogy a kalcium és a D-vitamin képes megelőzni, vagy kezelni a csonttritkulást.
 - a kalcium szükséges az idegrendszer normál működéséhez, a normál izomműködéshez, a normál vérárvadáshoz és elősegíti a szív és keringési rendszer megfelelő működését, továbbá hozzájárulhat a megfelelő vérnyomás fenntartásához, és részt vesz a normál sejtműködés fenntartásában, elengedhetetlen az ép, erős, szilárd csontokhoz, a nem romló fogakhoz, a nyugodt, kiegyensúlyozott ideg és izomműködéshez. Az orvosok a kalciumot görcsoldóként, allergia elleni szerként is alkalmazzák. A kalcium hiánya feszültséget, idegességet okozhat.
 - a magnézium szükséges a csontok és fogak normál szerkezetének fenntartásához, valamint a normál izomműködés fenntartásához, nélkülözhetetlen a szervezet energiatermelő folyamataihoz és a szervezet elektrolit (kalcium, magnézium, kálium nátrium) egyensúlyának fenntartásához, a szív egészségének megőrzéséhez és megfelelő működésének fenntartásához, részt vesz a szervezet fehérje szintézisében, szerepet játszik a normál sejtosztódási folyamatokban és az idegrendszer kiegyensúlyozott működésében.

Nyugtatja az idegeket, segítheti a stressz és ideges feszültség oldását, támogatja a nyugodt alvást. A megfelelő magnézium ellátottság hozzájárulhat a normál vérnyomás fenntartásához, az optimális csonttömeg eléréséhez és fenntartásához, valamint a várandós anyák megnövekedett magnézium igényének kielégítéséhez, és ezáltal elősegítheti a terhesség és a szülés normális lefolyását, egészséges magzat világra hozatalát. Segítséget jelenthet a székrekedés, emésztési fiavarok kezelésében is.

50. A niacinnal kapcsolatban hivatkozott L. Ron Hubbard Tiszta test, tiszta elme című könyvére, valamint az OGYI által kiadott 2006. évi Gyógyszer Kompendiumra.
51. A Vitamin Magazinban a herpeszre vonatkozó közléssel kapcsolatban előadta, hogy az mindössze azt tartalmazta, hogy az illető megemelte a C-vitamin fogyasztását. Arra nem történt hivatkozás, hogy mely cég melyik C-vitaminjából fogyasztott többet a szóban forgó személy. Azaz, nem azonosítható a tájékoztatásból az, hogy dr. Lenkei termékről van-e szó vagy sem.
52. Vj-46-47/2009. számon az akta irataihoz kért csatolni 121 tudományos cikket, melyek álláspontja szerint az eljárással érintett termékek pozitív élettani hatásait - az általa más iratokban ismertetettekkel egyezően - alátámasztják.
53. Előadta, hogy az Európai Parlament és a Tanács 1924/2006/EK rendelete (2006. december 20.) az élelmiszerekkel kapcsolatos, tápanyag-összetételre és egészségre vonatkozó állításokról közvetlenül nem alkalmazható, mert elsődlegesen a Magyar Köztársaság jogszabályai az irányadóak, és az EK rendelet közvetlenül nem minősül jogforrásnak a belső jogban. Emlékeztetett arra, hogy amennyiben a belső jog és az EK joga ellentétes lenne, úgy ezen ellentétet kizárólag jogalkotással lehet feloldani, jogalkalmazással nem.
54. Kijelentette, a GVH által szükségesnek tartott eljárásokat nem folytatta le, mert a rendelet alábbi idézett rendelkezései alapján nem szükséges, illetve az EK rendelet szerinti eljárásokat a Magyar Köztársaság joga nem ismeri.
55. Kijelentette, hogy gyógyszereket nem, kizárólag vitaminokat és ásványi anyagokat forgalmaz, amelyek étrend-kiegészítőnek minősülnek. Ezen termékekre a 37/2004.(IV.26.) EszCsM. rendelet előírásai az irányadóak.
56. Emlékeztetett arra, hogy a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004 évi CXL. törvény (a továbbiakban: Ket) szerint a szakhatóságot nem az ügyfél, hanem a hatóság keresi meg. Álláspontja szerint szakhatósági állásfoglalásra nincs szükség. Annak eljáró hatóság általi beszerzésére csak jogszabályban előírt esetben van szükség, ami jelen eljárásban nem áll fenn. Utalt arra, hogy az étrend-kiegészítők az egyes tagállamok nemzeti szabályozásának hatálya alá tartoznak. A magyar, azaz a hatályos jog az étrend-kiegészítők forgalomba hozatala alkalmával szakhatósági hozzájárulás beszerzését nem írja elő.
57. Álláspontja szerint az érintett termékek esetében az 1924/2006. EK rendelet nem alkalmazható. A szóban forgó rendelet bevezető része egyértelművé teszi, hogy a rendelet alkalmazására csakis az élelmiszerek általános reklámozását érintően kerülhet sor.
58. A végzésben megjelölt orvosi véleményeket és fogyasztói tapasztalatokat tartalmazó kiadvány 2008. október 20. és 2008. november 24. volt fellelhető a dr. Lenkei vitaminüzletekben. Ezért az általános reklámozásként nem értékelhető. Nem értékelhető továbbá reklámozásként azért sem, mert az idézett szövegekből is kitűnően azok egyrészt orvosi javaslatra utalnak, másrészt pedig általános erőnlétre, fizikai állapotra, kedvező élettani hatásokra utaló véleményeket fogalmaznak meg.
59. Az eljárással érintett tényállás alapján teljesen egyértelmű, a kijelentések nem értelmezhetők úgy, hogy más hasonló termékekkel szemben e termékek kedvezőbb élettani hatással rendelkeznének. Az orvosi javaslatok és a fogyasztói tapasztalatok vitaminokhoz, ásványi anyagokhoz köthetőek, azok élettani hatásaira utalnak, mely élettani hatások függetlenek attól, hogy azok dr. Lenkei készítmények-e vagy sem. A C-vitaminnak, a kalciumnak és a magnéziumnak ugyanaz az élettani hatása akkor is, ha ezek nem dr. Lenkei készítmények. Egyetlenegy orvosi vélemény vagy fogyasztói tapasztalat

sem tér ki arra, hogy a dr. Lenkei készítmények katalógusában található C-vitamin, kalcium és magnézium más hasonló készítményekhez képest kedvezőbb élettani hatásokkal rendelkezne.

60. Vitatja, hogy egészségre vonatkozó állításokról lenne szó. Az állítás egyértelmű, célzott és mindig meghatározott eredményt kínáló, a termékkel szorosan összekapcsolt kijelentés. Az idézett szövegrészek viszont ettől eltérnek. Azok mindig orvosi javaslatot vagy fogyasztói tapasztalatot fogalmazzak meg. A gyakorló orvos terápiás javaslata nem állítás. Még akkor sem, ha az nyilvánosságra kerül. Ugyancsak nem minősül egy fogyasztói tapasztalat állításnak azon körülmény hatására, hogy a fogyasztói tapasztalat nyilvános és az mások által is megismerhető. Az állítást a tapasztalattól megkülönbözteti az, hogy az állítás általános, azaz azt sugallja, hogy az abban foglaltak mindenkire nézve bekövetkezhetnek és ezzel összefüggésben a konkrét várható eredményt is megfogalmazza. Ezzel szemben a tapasztalat egyedi. Kizárólag a megnyilatkozó saját fizikai- vagy szellemi állapotára vonatkozik és azt a kétségbevonhatatlan állapotváltozást tartalmazza, amely a saját fizikai, lelki vagy szellemi állapotában bekövetkezett.
61. Véleménye szerint a vizsgált tájékoztatási anyagok dr. Lenkei orvos nézeteit tartalmazza, nem pedig az eljárás alá vont reklámkiadványai, így ez alapján az eljárás alá vonttal szemben versenyfelügyeleti eljárás nem kezdeményezhető.
62. Kifogásolta, hogy a GVH nem jelölte meg, hogy mely jogszabály írja elő, hogy csak gyógyszer kategóriában megengedett gyógyhatás állítása. Véleménye szerint ezt a jogilag egyébként is értelmezhetetlen állítást hatályos jogszabály nem tartalmazza. Egyebek mellett utalt arra, hogy a gyógytorna sem minősül gyógyszernek, de gyógyhatása közismert. Álláspontja szerint a vitaminok is ebbe a körbe tartoznak. Az orvosi gyakorlat nem különbözteti meg kategorikusan azt, hogy mely gyógyhatás milyen gyógyító eljárásnak vagy körülménynek köszönhető kizárólagosan.
63. Egyetlen egy kiadványában, illetve termék címkéjén feltüntetve sem állította azt, hogy az áru alkalmas betegségek, illetve az emberi szervezet működési zavarai vagy rendellenességei gyógyítására, ennél fogva magatartása nem merítheti ki az Fttv. Mellékletében felsorolt tényállásokat.
64. Véleménye szerint az eljárás alá vont társaság magatartásának megítélése szempontjából döntő mozzanat tehát az, hogy a terhére rótt állítások valóságosak vagy valótlanok. Amennyiben azok valótlanok, alkalmasak a fogyasztó megtévesztésére, valóságos állítások esetében ugyanakkor ez nem állapítható meg.
65. Az előzetes álláspontban kiemelt és az eljárás alá vont terhére rótt állítások, mint például a „niacin erőteljesen sugár mentesít” vagy a „D és egyéb vitaminokkal képes megelőzni és kezelni a csontritkulást”, az orvostudomány általánosan ismert és elismert legalapvetőbb megállapításai közé tartoznak.
66. Álláspontja szerint az eljárás során az orvostudomány tényeit tartalmazó dokumentáció csatolásával kétséget kizáró módon igazolta, hogy állításai a tudományos kutatás jelenlegi állását tükrözik.
67. Az előzetes álláspontból az derül ki, hogy a GVH a teljes körű orvostudományi dokumentációt figyelmen kívül hagyta, azokat, mint bizonyítékokat mellőzte, ezért álláspontja szerint a végzésben közöltek egyfelől jogellenesek, másfelől ellentétesek a tudomány álláspontjával. Határozott véleménye, ezen dokumentációk figyelembevételével mellett az előzetes álláspontban foglaltak nem állapíthatóak meg. Nem valósult meg továbbá az előzetes álláspont 97-103. pontjaiban részletezett lényeges tény elhallgatása sem. A forgalmazott termékek ugyanis nem orvostechikai eszközök, nem gyógyszerek, nem gyógyhatású készítmények, így a hatályos jog egyetlen rendelkezése sem tartalmaz olyan előírást, amely a Ket. 44. §-a szerinti szakhatóság közreműködését írja elő az engedélyezési eljárás során. Mivel pedig a hatályos jog a szakhatóság közreműködését mellőzi, jelen eljárásban nem róható az eljárás alá vont terhére, hogy szakhatósági hozzájárulással nem rendelkezik. Ebből következik, hogy a szakhatósági hozzájárulás

elhallgatásának ténye sem valósulhatott meg, s ilyen okból kifolyólag jogsértés sem történt.

68. Az előzetes álláspont lényegében a következő kettős logikára épül: amennyiben az eljárás alá vont által forgalmazott termékek az Éhf., illetve az Fttv. szerint ítélték meg, akkor a magatartás azért jogsértő, mert valótlan tényállítással olyan tulajdonságot nevezett meg a termékismertetőben, amellyel a termék nem rendelkezik. Ha pedig nem jogszabály szerinti termékekről van szó, akkor orvostechikai eszközöknek, gyógyszernek, illetve gyógyhatású terméknek minősítve, szakhatósági állásfoglalást kér számon.
69. Ez a logika azonban hibás. Mégpedig egyrészt azért, mert egy termék nem eshet egyszerre mindkét kategóriába. Ha gyógyszer, gyógyhatású termék, vagy orvostechikai eszköz, akkor az Éhf. rendelkezései, illetve az Fttv. 3. §-ának rendelkezései nem alkalmazhatóak, ezekre ugyanis e rendelkezések hatálya nem terjed ki. Ha pedig nem gyógyszer, nem orvostechikai eszköz és nem gyógyhatású termék, akkor a forgalomba hozatalhoz szakhatósági állásfoglalást a hatályos jog nem ír elő.
70. A GVH figyelmen kívül hagyta az orvostudomány dokumentált ténymegállapításait. Éppen ezért kérelmezte, hogy a hatóság tanulmányozza és ismerje meg a dokumentációban foglalt orvostudományi tényeket, s annak alapján a felelősség megállapítását mellőzze.
71. Állítása szerint, az ÁNTSZ jogerős határozatát követően azokat a termékeket nem forgalmazta.
72. Mivel álláspontja szerint az általa forgalmazott termék és a termék forgalmazásával kapcsolatos reklámok mindenben megfelelnek a jogszabályoknak, így jogsértés hiányában kérte a versenyfelügyeleti eljárás megszüntetését.

VIII. Jogi háttér

73. A Tpvt. 77. § (1) bekezdés d), f) és h) pontjai értelmében az eljáró versenytanács határozatában megállapíthatja a magatartás törvénybe ütközését, illetve megtilthatja a törvény rendelkezéseibe ütköző magatartás további folytatását, valamint elrendelheti a megtévesztésre alkalmas tájékoztatással kapcsolatban helyreigazító nyilatkozat közzétételét.
74. A Tpvt. 78. §-ának (1) bekezdése szerint az eljáró versenytanács bírságot szabhat ki azzal szemben, aki a Tpvt., illetve az Fttv. rendelkezéseit megsérti. A bírság összege legfeljebb a vállalkozás, illetve annak - a határozatban azonosított - vállalkozáscsoportnak a jogsértést megállapító határozat meghozatalát megelőző üzleti évben elért nettó árbevételének tíz százaléka lehet, amelynek a bírsággal sújtott vállalkozás a tagja. A (3) bekezdés szerint a bírság összegét az eset összes körülményeire - így különösen a jogsérelem súlyára, a jogsértő állapot időtartamára, a jogsértéssel elért előnyre, a jogsértő felek piaci helyzetére, a magatartás felróhatóságára, az eljárást segítő együttműködő magatartására, a törvénybe ütköző magatartás ismételt tanúsítására - tekintettel kell meghatározni. A jogsérelem súlyát különösen a gazdasági verseny veszélyeztetettségének foka, a fogyasztói érdekek sérelmének köre, kiterjedtsége alapozhatja meg.
75. Az Fttv. 1. §-ának (1) bekezdése szerint az Fttv. állapítja meg az áruhoz kapcsolódó, a kereskedelmi ügylet lebonyolítását megelőzően, annak során és azt követően a fogyasztóval szemben alkalmazott kereskedelmi gyakorlatokra, valamint az ilyen kereskedelmi gyakorlat tekintetében alkalmazott magatartási kódexekre vonatkozó követelményeket, és az azok megsértésével szembeni eljárás szabályait. Ugyanezen cikk (2) bekezdése szerint az Fttv. hatálya arra a kereskedelmi gyakorlatra terjed ki, amely a Magyar Köztársaság területén valósul meg, továbbá arra is, amely a Magyar Köztársaság területén bárkit fogyasztóként érint.

76. Az Fttv. 2. §-ának a) pontja értelmében fogyasztó az önálló foglalkozásán és gazdasági tevékenységén kívül eső célok érdekében eljáró természetes személy, míg a d) pont szerint kereskedelmi gyakorlat a vállalkozásnak, illetve a vállalkozás érdekében vagy javára eljáró személynek az áru fogyasztók részére történő értékesítésével, szolgáltatásával vagy eladásösztönzésével közvetlen kapcsolatban álló magatartása, tevékenysége, mulasztása, reklámja, marketingtevékenysége vagy egyéb kereskedelmi kommunikációja.
77. Az Fttv. 3. §-ának (1) bekezdése kimondja, hogy tilos a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlat.
78. Az Fttv. 3. §-ának (2) bekezdése szerint tisztességtelen az a kereskedelmi gyakorlat, a) amelynek alkalmazása során a kereskedelmi gyakorlat megvalósítója nem az ésszerűen elvárható szintű szakismerettel, illetve nem a jóhiszeműség és tisztesség alapelveinek megfelelően elvárható gondossággal jár el, és b) amely érzékelhetően rontja azon fogyasztó lehetőségét az áruval kapcsolatos, a szükséges információk birtokában meghozott tájékozott döntésre, akivel kapcsolatban alkalmazzák, illetve akihez eljut, vagy aki a címzettje, és ezáltal a fogyasztót olyan ügyleti döntés meghozatalára készíti, amelyet egyébként nem hozott volna meg, vagy erre alkalmas.
79. Az Fttv. 3. § (3) bekezdése alapján a (2) bekezdés értelmében tisztességtelen különösen az a kereskedelmi gyakorlat, amely megtévesztő (Fttv. 6. § és 7. §) vagy agresszív (Fttv. 8. §).
80. Az Fttv. 3. § (4) bekezdés szerint az Fttv. Mellékletében meghatározott kereskedelmi gyakorlatok tisztességtelenek.
81. Az Fttv. 6. §-ának (1) bekezdése szerint megtévesztő az a kereskedelmi gyakorlat, amely valótlan információt tartalmaz, vagy valós tény - figyelemmel megjelenésének valamennyi körülményére olyan módon jelenít meg, hogy megtéveszti vagy alkalmas arra, hogy megtéveszse a fogyasztót az alábbiak közül egy vagy több tényező tekintetében és ezáltal a fogyasztót olyan ügyleti döntés meghozatalára készíti, amelyet egyébként nem hozott volna meg, vagy erre alkalmas: ... b) az áru lényeges jellemzői, így különösen ... bg) az adott célra való alkalmassága, a használatától várható eredmények, előnyei, ... bj) az egészségre gyakorolt hatása, vagy bk) tesztelése, ellenőrzöttsége vagy annak eredménye, ... h) a vállalkozás kötelezettségvállalásának mértéke, a kereskedelmi gyakorlat indítékai, az értékesítési folyamat természete, a szponzorálásra, a vállalkozás vagy az áru jóváhagyására vonatkozó bármely állítás vagy jelzés
82. Az Fttv. 7. §-ának (1) bekezdése értelmében megtévesztő az a kereskedelmi gyakorlat, amely a) - figyelembe véve valamennyi tényszerű körülményt, továbbá a kommunikáció eszközének korlátait - az adott helyzetben a fogyasztó tájékozott ügyleti döntéséhez szükséges és ezért jelentős információt elhallgat, elrejt, vagy azt homályos, érthetetlen, félreérthető vagy időszerűtlen módon bocsátja rendelkezésre, vagy nem nevezi meg az adott kereskedelmi gyakorlat kereskedelmi célját, amennyiben az a körülményekből nem derül ki, és b) ezáltal a fogyasztót olyan ügyleti döntés meghozatalára készíti, amelyet egyébként nem hozott volna meg, vagy erre alkalmas (a továbbiakban: megtévesztő mulasztás).
83. Az Fttv. Mellékletének (feketelista) 17. pontja szerint tisztességtelen kereskedelmi gyakorlat annak valótlan állítása, hogy az áru alkalmas betegségek, illetve az emberi szervezet működési zavarai vagy rendellenességei gyógyítására.
84. Az Fttv. Mellékletének (feketelista) 9. pontja szerint tisztességtelen kereskedelmi gyakorlat annak valótlan állítása vagy olyan hamis benyomás keltése – akár önmagában az árunak a kereskedelmi gyakorlatban való megjelenítése által –, hogy az áru jogszerűen forgalmazható.
85. Az Fttv. 4. §-ának (1) bekezdése előírja, hogy a kereskedelmi gyakorlat megítélése során az olyan fogyasztó magatartását kell alapul venni, aki ésszerűen tájékozottan, az adott helyzetben általában elvárható figyelmességgel és körültekintéssel jár el, figyelembe véve

- az adott kereskedelmi gyakorlat, illetve áru nyelvi, kulturális és szociális vonatkozásait is. Ha a kereskedelmi gyakorlat a fogyasztók egy meghatározott csoportjára irányul, az adott csoport tagjaira általánosan jellemző magatartást kell figyelembe venni.
86. Az Fttv. 14. §-a értelmében a vállalkozás – az eljáró hatóság felhívására – a kereskedelmi gyakorlat részét képező tényállítás valóságát igazolni köteles. Ha a vállalkozás nem tesz eleget ennek a kötelezettségnek, úgy kell tekinteni, hogy a tényállítás nem felelt meg a valóságnak. Erre a vállalkozást a hatóság felhívásában figyelmeztetni kell.
87. Az Fttv. 19. §-ának c) pontja értelmében a kereskedelmi gyakorlat tisztességtelenségének megállapítására irányuló eljárásra az Fttv.-ben meghatározott eltérésekkel a Gazdasági Versenyhivatal eljárása tekintetében a Tpvt. rendelkezéseit kell alkalmazni.
88. Az Éhf. 10. § (3)-(4) bekezdése szerint az élelmiszer-jelölés és az alkalmazott jelölési módszer - ha külön jogszabály vagy közvetlenül alkalmazandó európai uniós jogi aktus eltérően nem rendelkezik - nem tulajdoníthat az élelmiszernek betegség megelőzésére, gyógyítására vagy kezelésére vonatkozó tulajdonságokat, illetve nem keltheti ezen tulajdonságok meglétének benyomását. E rendelkezést megfelelően alkalmazni kell az élelmiszerekre vonatkozó reklámra.
89. A jogszabály 25. § (3) bekezdése a 10. § (2)-(4) bekezdésében foglalt rendelkezések megsértése esetén az eljárás lefolytatására az Fttv.-ben meghatározott hatóság jogosult az ott meghatározott szabályok szerint azzal, hogy a végső fogyasztó az Fttv. alkalmazásában fogyasztónak minősül akkor is, ha nem természetes személy.
90. Az Éhf. Mellékletének 10. pontja szerint élelmiszer minden olyan feldolgozott, részben feldolgozott vagy feldolgozatlan anyagot vagy terméket jelent, amelyet emberi fogyasztásra szánnak, illetve amelyet várhatóan emberek fogyasztanak el. Az élelmiszer fogalmába beletartozik az ital, a rágógumi, valamint az előállítás, feldolgozás vagy kezelés során szándékosan hozzáadott bármely anyag, többek között a víz is. (Nem minősülnek élelmiszernek: *a*) takarmány; *b*) élőállat, kivéve a forgalomba hozatalra előkészített, emberi fogyasztásra szánt állatok; *c*) növények a betakarítás előtt; *d*) gyógyszerek; *e*) kozmetikai termékek; *f*) dohány és dohánytermékek; *g*) kábítószeres és pszichotróp anyagok; *h*) szermaradványok és szennyezések.
91. Az Éhf. Mellékletének 67. pontja alapján új élelmiszer olyan élelmiszer és élelmiszer-összetevő, amely emberi fogyasztás céljából történő felhasználása az Európai Közösségen belül mindeddig elhanyagolható volt, és amely a következő kategóriákba tartozik: *a*) az új vagy szándékosan módosított elsődleges molekulaszervezettel rendelkező élelmiszer és élelmiszer-összetevő; *b*) a mikroorganizmusokból, gombákból vagy algákból álló vagy azokból izolált élelmiszer és élelmiszer-összetevő; *c*) a növényekből álló vagy azokból izolált élelmiszer és élelmiszer-összetevő, valamint az állatokból izolált élelmiszer-összetevő, a hagyományos szaporítási vagy tenyésztési gyakorlat alapján előállított élelmiszerek és élelmiszer-összetevők kivételével, amelyek korábbi, élelmiszerként történő biztonságos felhasználása adatokkal igazolható; *d*) azon élelmiszer és élelmiszer-összetevő, amelyeknél jelenleg nem használt, az élelmiszer vagy élelmiszer-összetevő összetételében vagy szerkezetében olyan számottevő változásokat előidéző gyártási eljárást alkalmaztak, amelyek kihatnak azok tápértékére, anyagcseréjére vagy a bennük található nemkívánatos anyagok mennyiségére.
92. Az Éhf. Mellékletének 13. pontja szerint élelmiszer-jelölés az élelmiszeren, annak csomagolásán vagy az élelmiszerhez egyéb módon rögzített eszközön vagy azt kísérő dokumentumban megjelenő bármilyen, az élelmiszerre vonatkozó információ.

IX. A versenytanács döntése

93. A versenytanács az eljárás alá vont tájékoztatási gyakorlatát az Fttv. rendelkezései alapján értékelte.
94. Az Fttv. rendelkezései szerint amennyiben a magatartás nem szerepel a törvény mellékletében (azaz nem ún. feketelistás magatartás), úgy a kereskedelmi gyakorlat tisztességtelensége az Fttv. 3. § (3) bekezdése alapján akkor is megállapítható, ha a kereskedelmi gyakorlat a fogyasztót az Fttv. 6-7. § szerint megtévesztheti (ami bekövetkezhet egyebek mellett, valótlan információ vagy valós tény megtévesztésre alkalmas közreadásával, illetve - többek között - jelentős információ elhallgatásával).
95. Amennyiben a magatartás feketelistás, úgy a fenti szempont mérlegelése nélkül is megállapítható, hogy a vizsgált kereskedelmi gyakorlat tisztességtelen.
96. Egyébként a kereskedelmi gyakorlat tisztességtelensége az Fttv. 3. § (2) bekezdése alapján akkor állapítható csak meg, ha az eljárás alá vont vállalkozás nem a szakmai gondosság követelménye szerint jár el és a kereskedelmi gyakorlat torzíthatja a fogyasztói döntést.
97. A versenytanács a jelen eljárásban azt ítélte meg, hogy
- a fogyasztóknak szóló tájékoztatásokban megfogalmazott állítások gyógyhatásra (betegségek, illetve az emberi szervezet működési zavarai vagy rendellenességei gyógyítására) utalnak-e vagy sem, illetve
 - a tájékoztatásban az érintett terméknek valamilyen adott célra való alkalmassága, a használatától várható eredmény, a termék fogyasztásának előnye, vagy az egészségre gyakorolt hatása megjelenik-e,
 - az eljárás alá vont vállalkozás rendelkezésére áll-e hatósági vizsgálat eredményét igazoló dokumentum, illetve más, a szakhatósági követelményeknek megfelelő, az állított gyógyhatás(oka)t, a szóban forgó alkalmasságot, eredményeket, előnyöket, egészségre gyakorolt hatást igazoló tudományos bizonyíték, vagy más, már igazolt hatással bíró termékkel való egyezőséget igazoló dokumentum, továbbá
 - milyen a szabályozási környezet.
98. A versenytanács szerint a megtévesztésre alkalmas tájékoztatás Fttv. szerinti értékelésekor is a tájékoztatás összehatását kell megítélnie. A versenytanács kiemeli, a tájékoztatások összehatása nem azonosítható például a tájékoztatásban (reklámban) szereplő egyes állítások külön-külön megragadható tartalmával, illetve ezek egyszerű összességével.
99. A versenytanács szerint nyilvánvalóan befolyásolja a fogyasztók ügyleti és vásárlási döntéseit az, hogy a figyelmüket felkeltő termék mire alkalmas, fogyasztása, használata mire jó. Egy terméket általában az emberek azért vásárolnak, mert az valamire jó, vagy a kapott tájékoztatás alapján a terméket valamire jónak, alkalmasnak tartják. A versenytanács szerint a tájékoztatás közreadásával az eljárás alá vont vállalkozás nyilvánvalóan e vélekedést kívánta befolyásolni.
100. A versenytanács szerint megállapítható, hogy a fenti III. szakasz 4-10. pontjában ismertetett tájékoztatások tartalma az, hogy eljárás alá vont termékei közül egyesek (lásd az alábbi részletezést) alkalmasak betegségek, illetve az emberi szervezet működési zavarai vagy rendellenességei gyógyítására. Az eljárás alá vont tájékoztatásaiban ugyanis az szerepelt, hogy
- a) az Életerő vitamincsomag alkalmas
 - a depresszió, pánikbetegség [4.1 a)],
 - ekcéma [4.1 b)],
 - magas vérnyomás [4.1 c), 4.1 e)],
 - szívritmuszavar [4.1 d)],

- (a Sejtsó, A+D vitamin és Kalcium-Magnézium italpor fogyasztásával kiegészítve) cukorbetegség [4.1 e)],
- magas koleszterinszint [5.1 a)],
- női és férfi meddőség [5.1 b, 5.1 c)],
- asztma [5.1 c)],
- allergia [5.1 c)] gyógyítására,
- látás visszanyerésére [5.1 c)].
- b) Kalcium-Magnézium (Kal-Mag) alkalmas
 - csontritkulás megelőzésére és kezelésére [6.1 a), 6.2 a), 6.2 f), 6.4, 6.5 a), 6.10 a)],
 - szorongás [6.2 b)],
 - (térd)ízület gyulladás, fájdalmak csökkentése [6.2 d), 6.2 e)],
 - asztma [6.2 i), 6.3 c)], és
 - allergia gyógyítására [6.2 h), 6.3 a), 6.3 b), 6.3 d)],
 - hátfájás enyhítésére [6.4 b)],
 - szívproblémák [6.9 a)],
 - minden kezelésére [6.2 j)],
- c) a B3-vitamin csökkenti a vérnyomást [7.1 b), 7.2 b)].
- d) a C-vitamin alkalmas
 - a vérmérgezés kezelésére [8. a)].
- e) a Nátha Bomba alkalmas
 - a torokfájás és a nátha gyógyítására [9 a)].

101. A versenytanács szerint a tájékoztatásban használt egyes kifejezések és szófordulatok alkalmazása (doktor [4.1 d)], természetgyógyász [4.1 e)], kezelőorvos [6.4 b)], kutatóorvos (10.), pszichiáter kezelőorvos [4.1 a)] ajánlása, azóta elkerülnek a betegségek [4.1 a)], a gyógyszerek nem segítettek [4.1 d)], nincs rá gyógyszer [5.1 a)], nyugtató [4.1 a)], antidepresszáns [4.1 a)], konkrét gyógyszerek neve [4.1 a)], a beteg [8. a)], megbetegedés [6.7 a)], gyógyszer [5.1 d)], gyógyulás [8. a)], tünet [6.2 h), 6.2 i)], gyógyír (10.) szavak, megbetegszik (10.), meggyógyul [8. a), 4.1 e)], meggyógyít [9. a)] igék, stb.) használata miatt a szöveggörnyezet az eljárás alá vont tájékoztatását ugyanúgy alkalmassá tette a fogyasztók megtévesztésére, hiszen ezen állítások tartalmi üzenete a versenytanács szerint szintén az, hogy a szóban forgó termékek használatának gyógyhatása, illetve kedvező egészségügyi hatása van.
102. A versenytanács szerint a tájékoztatás tartalmának összhatását az is befolyásolja, hogy az adott tartalmi elemet ki mondja, ki közvetíti. Ha egy orvos állít valamit a termékről, akkor annak nyilván szintén üzenete, jelentőséggel bíró tartalma van. Így - például - a gyógyhatásra utaló összhatás kialakulásához a versenytanács szerint az adott esetben hozzájárult az is, hogy az adott tájékoztatási tartalmat doktor adta közre, vagy az állítások orvosoknak voltak tulajdoníthatók.
103. A versenytanács a szakmai vélemények, felhasználói tapasztalatok, mástól származó idézetek eljárás alá vonta tájékoztatásokban való szerepeltetésével kapcsolatban aláhúzza, valamely személytől származó idézet, vélemény tájékoztatásban történő elhelyezése nem mentesít a versenyjogi felelősség alól. Az ilyen megoldással a reklámban vagy bármely más tájékoztatási anyagban szereplő közlések a vállalkozás tájékoztatásának (az ő gazdasági érdekeit szolgáló közlésnek) minősülnek.
104. A versenytanács véleménye szerint az eljárás alá vont tájékoztatásában fellelhető azon kijelentés, hogy az adott termék nem gyógyszer (lásd a 7.1 b) és (7.2 b)) pontot), nem képes az összhatás megbontására.

Betegségek, illetve az emberi szervezet működési zavarainak vagy rendellenességeinek a gyógyítása

105. A versenytanács álláspontja szerint a versenyfelügyeleti eljárás során a GVH-nak a tényállás tisztázása körében nem az a feladata, hogy a különböző hatóságok által lefolytatott vizsgálatokat megismételve vagy azok helyett szakértői bizonyítást folytasson le az áru, illetve az azzal előállított anyag, termék, eljárás, vagy folyamat emberi egészségre gyakorolt hatását mint a termék lényeges jellemzőjét illetően. Ugyanakkor, ha a tájékoztatások ilyen hatást fogalmazznak meg, akkor a termék lényeges jellemzőire vonatkozó valótlan tényállítás miatti jogsértés (az Fttv. 3. § (4) bekezdése, illetőleg az Fttv. Melléklet 17. pontja alapján) is megállapítható, amennyiben az állítások valóságnak való megfelelését az eljárás alá vont vállalkozás (úgy, mint például a jelen eljárás során) nem igazolta.
106. A versenytanács - bírói felülvizsgálati gyakorlat által megerősített - álláspontja szerint tájékoztatások közreadása esetén az eljárás alá vont kötelessége állításai valóságtartalmának igazolása akként, hogy a tájékoztatás valóságtartalmának igazolását bizonyító iratoknak már a tájékoztatás közreadásakor az eljárás alá vont rendelkezésére kell állniuk. A GVH vizsgálója a versenyfelügyeleti eljárás megindításakor és az eljárás kiterjesztésekor is felhívta az eljárás alá vont figyelmét bizonyítási kötelezettségére, illetve a bizonyítás elmaradásának következményére (Vj-46/2009., Vj-46/35/2009., Vj-46/44/2009.).
107. Mivel a Kft. mindeddig nem igazolta a kereskedelmi gyakorlatának (tájékoztatásainak) részét képező tényállításokat, azaz azt, hogy a termékek valóban alkalmasak a tájékoztatásokban említett hatások bármelyikére, továbbá, illetékes szakhatóság igazoló szakvéleményét, engedélyét sem csatolta, így a versenytanács szerint megállapítható (lásd a fenti 100. pontban részletezetteket), az eljárás alá vont valótlanul állította a 4-11. pontokban ismertetett tájékoztatásaiban azt, hogy a Kft. hivatkozott termékei alkalmasak betegségek, illetve az emberi szervezet működési zavarainak vagy rendellenességeinek a gyógyítására. Így a versenytanács szerint az eljárás alá vont a 2008. októberében és novemberében közre adott tájékoztatásaival (figyelemmel az Fttv. 3. §-ának (4) bekezdésére és az Fttv. mellékletének 17. pontjában foglaltakra) tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatot folytatott, amikor tájékoztatásaiban azt állította, hogy a termékek alkalmasak különféle betegségek, illetve az emberi szervezet működési zavarainak vagy rendellenességeinek a gyógyítására, sértve ezzel az Fttv. 3. § (1) bekezdésében foglalt rendelkezést.

Hatósági forgalmazási engedély elhallgatása

108. A 14. pontban és a VI. szakaszban ismertetettek szerint az eljárás alá vont vállalkozás több termékének a forgalmazását az ÁNTSZ betiltotta. Az Immunerősítő, Nátha Bomba, Alap vitamincsomag, Közepes vitamincsomag, Dr. Lenkei C-5000-es Bomba, Szuper C-vitamin por alakban, Szuper C 500 mg és a C-vitamin narancsízű rágótabletta készítmény forgalmazási tilalom alatt állt, de az eljárás alá vont forgalmazta. (Vj-46-37/2009., Vj-46-67/2009.) Mindezek alapján a versenytanács szerint az eljárás alá vont magatartása (figyelemmel az Fttv. 3. §-ának (4) bekezdésére és az Fttv. mellékletének 9. pontjában foglaltakra) 2008. szeptember 1. és 2008. december 31. között tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatot folytatott, amikor tájékoztatásaiban valótlanul állította vagy

olyan hamis benyomást keltett – a szóban forgó áruknak a kereskedelmi gyakorlatban való megjelenítése által –, hogy az áru jogszerűen forgalmazható, sértve ezzel az Fttv. 3. § (1) bekezdésében foglalt rendelkezést.

Egyéb hatások, lényeges jellemzők

109. A versenytanács szerint a fentiekben leírt tájékoztatások tartalma másfelől az volt, hogy az eljárás alá vont termékei közül egyesek (lásd az alábbi részletezést) használatától pozitív egészségügyi eredmény, illetve egészségre gyakorolt hatás várható. Az eljárás alá vont tájékoztatásaiban ugyanis az szerepelt, hogy
- a) az Életerő vitamincsomag alkalmas
 - a fájdalom csökkentésére [4.2 a)],
 - fejfájás (migrén) csökkentésére [4.2 a)],
 - az erőnlét növelésére [4.2 a)],
 - egészségi állapot javítására [4.2 a)]
 - gyomorpanaszok megszüntetésére [5.1 d)].
 - b) a Kalcium-Magnézium (Kal-Mag) termékek alkalmasak
 - hátfájás csökkentésére [6.2 a)].
 - alvási zavarok megszüntetésére [6.2 b), 6.6 b), 6.10 a)],
 - stressz tűrő képesség növelésére [6.2 c), 6.6, 6.6 c)],
 - nyugtató hatás kifejtésére [(6.2 j)]
 - fejfájás (migrén) csökkentésére [6.2 f), 6.2 g), 6.2 j), 6.5, 6.5 c)-ben Szuper C vitaminnal és B1-vitaminnal együtt), [6.9 a)], és
 - menstruációs fájdalmak mérséklésére [6.2 j)],
 - sportolást kísérő panaszok (pl. izomgörcs) [6.8, 6.9 a), 6.10 a)], vagy
 - terhességi panaszok csökkentésére (6.9)
 - fogfájás [6.8 a)] mérséklésére.
 - c) a B3-vitamin
 - méregtelenít [7.1, 7.2 a)],
 - sugármentesít [7.1, 7.2 a)], és
 - tágítja az ereket [7.1, 7.2 a)], továbbá
 - vérszír csökkentő [7.1, 7.2 a)].
 - d) a C-vitamin alkalmas
 - ajakherpesz kezelésére.
110. A versenytanács szerint az iratokból megállapítható, hogy az eljárás alá vont termékeit szakhatóság a gyógyhatás, vagy bármilyen más hatás megléte szempontjából nem vizsgálta (lásd a IV-VI. és VII. szakaszt).
111. A versenytanács szerint a Fogyi diétás italpor elnevezése is olyan kedvező élettani hatás meglétére utal, ami nem bizonyított. A versenytanács szerint a fentiek alapján a fogyasztók megtévesztésére alkalmas tehát magának a terméknek a megnevezése is, hiszen a fogyás lehetősége jelenik meg a tájékoztatásokban már elnevezése folytán is.
112. Mivel a Kft. mindeddig nem igazolta a kereskedelmi gyakorlatának (tájékoztatásainak) részét képező tényállításokat, azaz azt, hogy a hivatkozott termékek valóban alkalmasak sérülések kezelésére, méregtelenítésre, és arra, hogy tőlük fogyni lehessen, továbbá, illetékes szakhatóság igazoló szakvéleményét, engedélyét sem csatolta, így a versenytanács szerint megállapítható (lásd a fenti 109. pont szerinti részletezést), hogy az eljárás alá vont valótlanul állította az 4-13. pontban ismertetett tájékoztatási csatornákon és tartalommal a 2008. októberében és novemberében közre adott tájékoztatásaiban azt,

hogy a termékei alkalmasak testi és lelki sérülések kezelésére, méregtelenítésre, a testtömeg csökkentésére (fogyasztásra).

113. A versenytanács szerint a fenti megtévesztő tájékoztatási (kereskedelmi) gyakorlat alkalmas a fogyasztói döntés torzítására. Az emberek nyilvánvalóan más fogyasztói döntést hoznak akkor, ha tisztában vannak azzal, hogy mi egy termék valódi lényeges jellemzője, az mire alkalmas és mire nem.
114. A versenytanács szerint az eljárás alá vont a 2008. októberében és novemberében közreadott tájékoztatásaival (figyelemmel az Fttv. 3. § (3) bekezdéseire és az Fttv. 6. § (1) bekezdés b), bg), bj) pontjaiban foglaltakra) tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatot folytatott, amikor tájékoztatásaiban azt állította, hogy a termékek alkalmasak testi és lelki sérülések kezelésére, méregtelenítésre, fogyasztásra, sértve ezzel az Fttv. 3. § (1) bekezdésében foglalt rendelkezést.
115. A versenytanács az eljárás alá vont által előadottakkal kapcsolatban még egyszer nyomatékosan megismétli, hogy a Kft. által forgalmazott, illetve népszerűsített termékek étrend-kiegészítőnek, illetve élelmiszernek minősülnek, amit az eljárás alá vont maga is elismert. Nem vitatta, hogy készítményeket az OGYI nem vizsgálta. Azt sem igazolta, hogy terméke bármely más termékkel ekvivalens lenne.
116. Az eljárás alá vont kérte, hogy a versenytanács értékelje az általa benyújtott terjedelmes tudományos irodalmat, ám egy kivételével azt pontosan nem jelölte meg, hogy álláspontja szerint a szóban forgó iratok mely részei, mely állításait támasztják alá.
117. A versenytanács ezzel kapcsolatban egyfelől megjegyzi, hogy tudományos ismeret a természet objektív összefüggéseiről szerzett, a tudományággal hivatásszerűen foglalkozó, abban szaktekintélynek számító személyek által a tudomány követelményeinek megfelelő módon igazolt tapasztalatok, általánosítások, fogalmak összessége. Nem tekinthetők tudományos ismeretnek a pozitív terméktapasztalatok, a betegektől és kezelőorvosaiktól származó vélemények. Ahhoz, hogy egy adott termék betegségeket megelőző, kezelő, gyógyító hatását valóban tudományos ismeretek támasszák alá, ennél mélyrehatóbb vizsgálatokra van szükség. Alapos, a termék minden szervezetre gyakorolt hatására és mellékhatására kiterjedő kísérletsorozatot kell végezni, a készítményt laboratóriumi körülmények között állatokon, illetőleg embereken tesztelni. Ezt követően az eredményeket az orvostudomány képviselőinek kell elemezni, és arról ekként megalapozottan szakvéleményt adni. E minimális feltételek mellett lehet csupán egy adott készítményről - tudományos ismeretekre alapítottn - gyógyhatást állítani (Fővárosi Ítéltábla 2.Kf. 27.185/2007/6., Vj-3/2004.). A versenytanács megállapította, hogy a jelen esetben a fenti követelmények nem teljesültek.
118. Másfelől, a versenytanács szerint az eljárás alá vont a nagy mennyiségben csatolt anyagok ellenére semmilyen olyan, általánosan elfogadott tudományos bizonyítékkal nem szolgált, amely igazolná, hogy a III. szakaszban ismertetett állításai megfelelnek a valóságnak, miközben az Fttv. megsértése kapcsán a törvény 14. §-a szerint a fogyasztóhoz eljuttatott információk valóságtartalmát a tájékoztatás közreadójának kell igazolnia.
119. A versenytanácsnak nem áll rendelkezésére olyan bizonyíték, amely igazolná a kifogásolt állításokat. Az eljárás alá vont - néhány kivételtől eltekintve - általánosságban hivatkozott az általa becsatolt anyagokra. A versenytanács szerint a szóban forgó iratok azonban nem alkalmasak a vizsgált tájékoztatás valós tartamának igazolására és nem is igazolják azt. A versenytanács szemléltetésképpen utal olyan konkrét iratokra, amelyek alapján megállapítható, hogy a csatolt anyagok részben irrelevánsak a vizsgálat szempontjából (ilyenek például a Vj-46-42/2009. számú iratban található, detoxikálásra vonatkozó dokumentumok), részben potenciális hatásokról és lehetséges felhasználási

területekről szólnak, további kutatások szükségességét húzzák alá. (Vj-46-47/2009/1-5., Vj-46-47/2009/26-28., Vj-46-47/2009/83.)

120. Amint az a Fővárosi Bíróság a Fővárosi Ítéletábrla 2.Kf. 27.257/2004/5. ítéletével helybenhagyott 2.K.33.494/2003/8. számú ítéletében megállapította (Vj-68/2003.), a fogyasztói döntések jogszerű befolyásolása esetén a vállalkozásnak már a reklám közzététele előtt rendelkeznie kell olyan egyértelmű vizsgálati eredménnyel, amely állításait mindenben alátámasztja.

Összegzés

121. Figyelemmel a fentiekre a versenytanács a Tpv. 77. § (1) bekezdés d) pontja alapján megállapítja, hogy az eljárás alá vont
- 2008. októberében és novemberében gyógyhatás valótlán állításával,
 - 2008. szeptember 1. és 2008. december 31. között hatósági forgalmazási engedély visszavonása ellenére történt forgalmazással,
 - 2008. októberében és novemberében testi és lelki sérülések kezelésére, méregtelenítésre, fogyasztásra való alkalmasság valótlán állításával
- (figyelemmel az Fttv. 3. § (3), illetve (4) bekezdéseire és 6. § (1) bekezdésében, valamint a Melléklet 17. és 9. pontjában foglaltakra) tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatot folytatott, sértve ezzel az Fttv. 3. § (1) bekezdésében foglalt rendelkezést.
122. A versenytanács a fentiek alapján megállapítja azt is, hogy az eljárás alá vont vállalkozás vizsgált és az Fttv. 3. § (1) bekezdésében foglalt rendelkezést sértő magatartásával egyben megsértette az Éhf. 10. § (3)-(4) bekezdésében foglalt rendelkezést is, mert az általa forgalmazott élelmiszereknek betegség megelőzésére, gyógyítására vagy kezelésére vonatkozó tulajdonságokat tulajdonított, illetve ezen tulajdonságok meglétének benyomását keltette.
123. A versenytanács a jogsértés Tpv. 77. § (1) bekezdés d) pontja alapján történő megállapítása mellett, a Tpv. 78. § (1) bekezdése alapján versenyfelügyeleti bírság kiszabását is indokoltnak tartotta, melynek összegét a Tpv. 78. § (3) bekezdésében meghatározott szempontok alapján 100.000.000 (azaz százmillió) forintban határozta meg az eset össze körülményét együttesen mérlegelve.
124. A versenytanács súlyosító körülményként értékelte, hogy az eljárás alá vont magatartása különösen sérülékeny fogyasztói csoportot érintett, és jelentős forgalmat lebonyolító vállalkozásról van szó, ami indokolja az efféle magatartással szembeni szigorú fellépést. Továbbá, az eljárás alá vontnak alapvetően több éves, bírói gyakorlat által is megerősített normához kellett volna magatartását igazítania, valamint magatartása súlyosan felróható. A versenytanács úgy ítélte meg, hogy az eljárás alá vont jogsértő és felróható gyakorlata megcélzott és így relatíve széles fogyasztói csoportot érintett. A versenytanács a bírság összegének meghatározásakor figyelemmel volt a bírság preventív funkciójára is. A versenytanács enyhítő körülményként vette figyelembe, hogy a bizonyítékok csak rövid időszak vonatkozásában álltak rendelkezésre.
125. A versenytanács a Tpv. 77. § (1) bekezdés h) pontja alapján kötelezte az eljárás alá vontat arra, hogy a határozat kézhezvételét követő 30 napon belül internetes honlapja nyitó oldalán közvetlenül elérhetően, jól láthatóan, észrevételek hozzátétele nélkül, valamint üzleteiben a bejáraton és az eladói pultnál, jól láthatóan, észrevételek hozzátétele nélkül, annak feltételét követő fél éven át tegye közzé a következőt: „A Gazdasági Versenyhivatal Versenytanácsa a Vj-46/2009. számú versenyfelügyeleti eljárásban megállapította, hogy a Free Choice Kft. eljárás alá vont vállalkozás 2008. októberében és novemberében közre adott egyes tájékoztatásával fogyasztókkal szembeni tisztességtelen

kereskedelmi gyakorlatot folytatott, amikor egyes termékeivel kapcsolatban tájékoztató anyagaiban azt állította, illetve azt a benyomást keltette, hogy azok alkalmasak i) betegségek, az szervezet működési zavarainak, rendellenességeinek gyógyítására, egészségügyi problémák megelőzésére, gyógyítására és kezelésére, illetve utókezelésére, ii) testi és lelki sérülések kezelésére, iii) a testtömeg csökkentésére (fogyasztásra), iv) méregtelenítésre, továbbá 2008. szeptember 1. és 2008. december 31. között egyes termékei vonatkozásában azt a hamis benyomást keltette, hogy a termékek jogszerűen forgalmazhatók.”

126. A fentiek alapján a versenytanács a rendelkező részben foglaltak szerint döntött.

X. Egyéb kérdések

127. A GVH hatásköre az Fttv. 10. §-ának (3) és (5) bekezdésein alapul, mely rendelkezések értelmében a GVH kizárólagos hatáskörrel rendelkezik a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlat tilalmának megsértése miatt indított ügyekben, ha a kereskedelmi gyakorlat a gazdasági verseny érdemi befolyásolására alkalmas.

128. Az Fttv. 11. § (1) bekezdése értelmében az Fttv. 10. § alkalmazásában a gazdasági verseny érdemi érintettségének megállapításánál - a jogsértéssel érintett piac sajátosságainak figyelembevételével - a következő szempontok irányadóak: a) az alkalmazott kereskedelmi gyakorlat kiterjedtsége, figyelemmel különösen a kommunikáció eszközének jellegére, a jogsértéssel érintett földrajzi terület nagyságára, a jogsértéssel érintett üzletek számára, a jogsértés időtartamára vagy a jogsértéssel érintett áru mennyiségére, vagy b) a jogsértésért felelős vállalkozás mérete a nettó árbevétel nagysága alapján. Az Fttv. 11. § (2) bekezdésének b) pontja szerint a gazdasági verseny érdemi érintettsége minden egyéb körülményre tekintet nélkül fennáll, ha a kereskedelmi gyakorlat országos terjesztésű időszakos lap vagy legalább három megyében terjesztett napilap útján valósul meg.

129. A vizsgált magatartás vonatkozásában - a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlat tilalmának megsértése miatt - a versenytanács szerint is a Gazdasági Versenyhivatalnak kell eljárnia, mert a kereskedelmi gyakorlat a gazdasági verseny érdemi befolyásolására alkalmas, hiszen a tájékoztatás az interneten, illetve országos terjesztésű közvetlen marketing anyagokban jelent meg jelentős fogyasztói kört elérve.

130. A GVH illetékessége a Tptv. 46. §-án alapul, mely rendelkezés szerint a GVH illetékessége az ország egész területére kiterjed.

131. A bírság befizetésekor a közlemény rovatban fel kell tüntetni a versenyfelügyeleti eljárás számát, a megbírságolt vállalkozás nevét, valamint a befizetés jogcímét (bírság).

132. A bírságot a határozat kézhezvételétől számított harminc napon belül kell megfizetni, függetlenül attól, hogy a határozattal szemben terjesztettek-e elő keresetet. A Ket. 110. § (1) bekezdésének a) pontja szerint a keresetlevél benyújtásának a döntés végrehajtására nincs halasztó hatálya, az ügyfél azonban a keresetlevélben a döntés végrehajtásának felfüggesztését kérheti. A végrehajtást a kérelem elbírálásáig a Versenytanács nem foganatosíthatja.

133. A Ket. 138. §-ának (1) bekezdése szerint a pénzfizetési kötelezettségének határidőre eleget nem tevő késedelmi pótlékot köteles fizetni. A (3) bekezdés szerint a késedelmi pótlék mértéke minden naptári nap után a felszámítás időpontjában érvényes jegybanki alapkamat kétszeresének 365-öd része. Ennek ellentételezéseként a Tptv. 83. §-ának (5) bekezdése úgy rendelkezik, hogy ha az eljáró versenytanács határozata jogszabályt sértett és ennek következtében az ügyfélnek igénye keletkezik a bírság visszatérítésére, a

visszatérítendő összeg után a mindenkori jegybanki alapkamat kétszeres összegének megfelelő kamatot is meg kell téríteni.

134. A határozat elleni jogorvoslati jogot a Tpvt. 83. §-ának (1) bekezdése biztosítja.

Budapest, 2010. január 13.

dr. Szakadát László sk.
versenytanács tag

Bárfai-Mager Andrea sk.
versenytanács tag

dr. Miskolczi Bodnár Péter sk.
versenytanács tag